

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 6 juli 2017

Mål nr

T 1586-16

KLAGANDE

Försäkrings AB Göta Lejon, 516401-8185

Postgatan 8 A

411 13 Göteborg

Ombud: Advokat JM och jur.kand. AT

MOTPART

If Skadeförsäkring AB (publ), 516401-8102

106 80 Stockholm

Ombud: Advokaterna SB och CI

SAKEN

Trafikskadeersättning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2016-02-26 i mål T 347-15

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Högsta domstolen förpliktar Försäkrings AB Göta Lejon att ersätta If Skadeförsäkring AB (publ) för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 165 000 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Försäkrings AB Göta Lejon har yrkat att Högsta domstolen förpliktar If Skadeförsäkring AB (publ) att betala 95 777 330 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 12 augusti 2012 till dess betalning sker.

Göta Lejon har vidare yrkat att Högsta domstolen befriar bolaget från skyldigheten att ersätta If för rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten samt förpliktar If att ersätta Göta Lejons rättegångskostnader i dessa instanser.

If har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. En bil stod parkerad cirka tre meter från Torslandaskolan i Göteborg. Ettans växel var ilagd och parkeringsbromsen var inte åtdragen. Några pojkar anlade en brand i bilen. På grund av branden kortslöts startmotorn vilket ledde till att bilen rörde sig

stötvis (hoppade) framåt och slutligen kom att stanna cirka en halvmeter från skolbyggnaden. Branden spred sig till byggnaden och skolan totalförstördes.

2. Göta Lejons anspråk mot If avseende trafikskadeersättning grundas på att Göta Lejon har ställt ut en trafikförsäkring avseende bilen och enligt bolaget har en fordran mot If på grund av återförsäkringsavtal. If har i första hand invänt att sakskadan inte uppkommit i följd av trafik med bilen.

3. Tingsrätten fann att bilen hade varit i trafik och att det fanns ett orsakssamband mellan trafiken och skadan på skolbyggnaden. Dock ansåg tingsrätten att anläggande av en brand i en bil inte har något samband med hur en bil normalt brukas. Tingsrätten ogillade Göta Lejons talan då det inte förelåg adekvat kausalitet mellan trafiken och skadan. Hovrätten har ogillat Göta Lejons talan med hänvisning till att bilen inte var i trafik.

Ansvarsgrunden och avgränsningen av ansvaret

4. Trafikskadeersättningen vilar på en strikt ansvarsgrund – skadan ska ha uppkommit i följd av trafik med motordrivet fordon. Genom praxis har ansvarsgrunden fått en extensiv tillämpning, som i viss mån har kommit att omfatta även risker som inte är direkt avhängiga av motortrafikens särskilda farlighet. Det får antas sammanhånga med att trafikskadelagen (1975:1410) är en försäkringsrättslig reglering, även om vissa skadeståndsrättsliga principer är tillämpliga.

5. Emellertid avgränsas omfattningen av det strikta ansvaret dels genom att begreppet trafik måste tolkas, dels genom kravet på orsakssamband – att skadan ska ha uppkommit ”i följd av” trafiken med fordonet i fråga (se t.ex. NJA 1944 s. 203 och NJA 1949 s. 195). Orsakssambandet mellan trafiken och skadan ska i det enskilda fallet också ha varit adekvat (se prop. 1975/76:15

s. 113); skadan ska ha legat i linje med den påräkneliga risken med den trafik som orsakat den.

Prövningen av ett anspråk på trafikskadeersättning

6. Det kan råda olika uppfattningar om hur prövningen av ett anspråk på trafikskadeersättning ska gå till (se t.ex. å ena sidan Anders Agell, Skada i följd av trafik som ersättnings- och jämningsgrund, Festskrift till Kurt Grönfors, 1991, s. 11 ff. och Bengt Malmaeus, Bilansvarighetslagen, 1962, s. 17, och å andra sidan Marcus Radetzki, Vad innebär uttrycket skada i följd av trafik vid tillämpning av trafikskadelagen?, i SvJT 2008 s. 371 ff. på s. 374 och Erland Strömbäck m.fl., Trafikskadelagen, 8 uppl. 2015, s. 39).

7. Det kan ofta vara naturligt att prövningen av kriterierna för trafikskadeersättning görs sammantaget såtillvida att det ofta står klart att en viss skada har, eller inte har, uppkommit i följd av trafik (se t.ex. NJA 1962 s. 172 och NJA 2016 s. 142). Men ibland kan det vara nödvändigt att företa prövningen i dess olika led – om än med beaktande av risken att helhetssynen förloras – för att klargöra vilken omständighet det är som avgör att ersättningsanspråket bifalls eller ogillas.

Bedömningen i detta fall

8. Det står klart att bilen inte var i trafik när händelseförloppet inleddes genom att den stacks i brand. Att bilen därefter på grund av kortslutning av startmotorn kom i stötvis rörelse föranleddes av branden och inte av att någon genom en, för ett motorfordon, relevant åtgärd har bringat bilen i rörelse (jfr NJA 1949 s. 195 och NJA 1962 s. 172) eller annars försatt den i en trafiksituation. Enbart det förhållandet att fordonets motor har haft betydelse för en knapp billängds förflyttning är alltså inte tillräckligt för att bilen ska anses ha varit i trafik.

9. Hovrättens domslut ska därmed fastställas.

Rättegångskostnader

10. Utgången i målet innebär att Göta Lejon ska ersätta If för bolagets rättegångskostnad i Högsta domstolen. If har begärt ersättning med 247 500 kr för arbete. Göta Lejon har lämnat åt Högsta domstolen att pröva anspråkets skälighet. Målet har i Högsta domstolen haft en i sak och skriftväxling begränsad omfattning, parternas ståndpunkter och argument har sedan tidigare varit väl klarlagda och huvudförhandling har inte hållits. If får anses skäligen tillgodosett med en ersättning om 165 000 kr.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ann-Christine Lindeblad, Kerstin Calissendorff (referent), Dag Mattsson, Stefan Johansson och Petter Asp
Föredragande justitiesekreterare: Pia Nilsson Taari